Indiaanse komaf van Arubanen bewezen

ORANJESTAD — De autochtone Arubaan zit dieper geworteld in Indiaanse origine dan de huidige geschiedschrijving doet vermoeden.

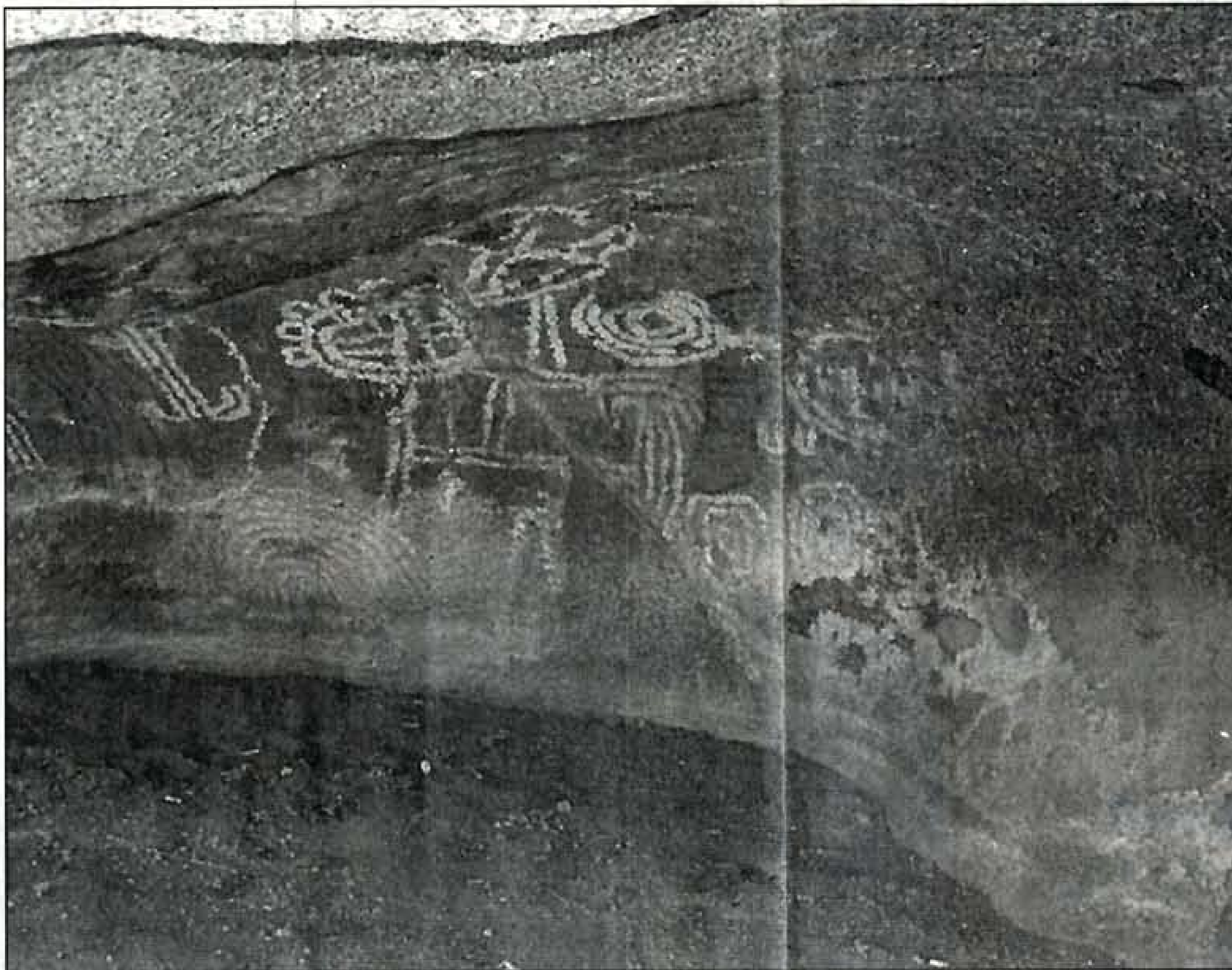
Waar de contemporaine historische literatuur stelt dat er vanaf 1820 geen Indianen meer op het eiland voorkwamen, tonen de resultaten van een recent bloedgroepenonderzoek en een DNA-onderzoek aan, dat de Indiaanse factor op het eiland nog zeer prominent aanwezig is. Ofwel: de Arubaanse Indiaan is niet uitgestorven in de negentiende eeuw, zoals de geschiedenisboeken vertellen.

Bovendien is uit het DNA-onderzoek gebleken, dat de genstructuren van autochtone Arubanen met Indiaanse origine een hoge mate van homogeniteit vertonen, wat erop duidt dat zij nauwer aan elkaar verwant zijn dan aan mensen met Indiaans DNA uit andere regionen. Het bewijst dat er altijd Indianen op Aruba zijn geweest, ondanks de verhalen over vele migraties – al dan niet gedwongen – van Arubaanse Caiquetio Indianen naar Santo Domingo of naar het vaste land van Venezuela.

Beide onderzoeken, zowel het bloedgroepenonderzoek als het DNA-onderzoek, zijn uitgevoerd door een team van lokale wetenschappers in samenwerking met de Universiteit van Puerto Rico. Een verslag van de onderzoeksconclusies werd onlangs door de Arubaanse internist Oswald Wever ten gehore gebracht tijdens het congres voor Caribische archeologie in Santo Domingo.

De autochtone Arubaan (hij of zij die thans ouder is dan 50 jaar, geboren op het eiland vóór de grote immigratiestromen) heeft voor 46 procent Europese genen, 42 procent Indiaanse genen en 12 procent Afrikaanse genen. Dat heeft het bloedgroepenonderzoek uitgewezen. Voor de wetenschappers is dit de bevestiging van het vermoeden, dat Indianen in de negentiende eeuw niet zijn ophouden te bestaan op het eiland. Een bevolkingstelling uit 1816 stelt namelijk dat er destijds nog 564 Indianen op Aruba woonden. De totale bevolking zou 1732 personen hebben geteld. Naast Indianen waren er ook de drie categorieën blanken, zwarte slaven en vrije zwarten. In bevolkingstellingen na het jaar 1816, komen Indianen niet meer voor. Vanaf 1820 spreekt het gouvernement slechts over blanken, zwarte slaven, vrije zwarten en kleurlingen. Alsof de Indianen – alle 564 – eensklaps van Aruba waren verdwenen. Naar alle waarschijnlijkheid zijn zij ondergebracht onder de categorie kleurlingen, samen met de diverse raskruisingen, zoals mulatten en mestiezen. Het zojuist verrichtte onderzoek bewijst in ieder geval dat de Indiaanse factor moet zijn blijven bestaan, ook al wordt deze sinds 1820 niet meer erkend.

Ook de frequentie waarin de factor Resusnegatief voorkomt in de bloedgroepen van autochtone Arubanen bewijst een sterke hang naar Indiaanse origine. Onder volbloed Indianen is de factor Resusnegatief 0 procent. Onder Arubanen is deze 5 procent, onder Curaçaoënaars 10 procent. Zouden de geschiedschrijvers gelijk hebben, zou de Indiaan werkelijk van Arubaanse bodem zijn verdwenen, dan zou het percentage Resusnegatief hoger moeten zijn dan 10 procent, dat wil zeggen tussen de Afrikaanse waarde (9 procent) en Europese waarde (16 procent) in.

Recent onderzoek heeft uitgewezen dat er altijd Indianen op Aruba zijn geweest, ondanks de verhalen over vele migraties – al dan niet gedwongen – van Arubaanse Caiquetio Indianen naar Santo Domingo of naar het vasteland van Venezuela.

HOMOGEEN

Onderzoek naar het DNA van autochtone Arubanen biedt verdere ondersteuning van de bevindingen. Bovendien toont het DNA-onderzoek aan dat de DNA-structuur van autochtone Arubanen een dusdanige homogeniteit vertoont dat geconcludeerd kan worden dat deze personen lid zijn van een zelfde Indiaanse (waarschijnlijk Caiquetio) etniciteit. Dat is opmerkelijk, gezien de vele migratiestromen van Indianen van en naar Aruba in de afgelopen eeuwen. Volgens de geschiedschrijving is er een periode geweest waarin er op Aruba geen enkele Indiaan meer woonde, allen zouden zijn verscheept naar Venezuela.

De constante factoren in het DNA van de onderzochte personen laat echter zien, dat zij behoren tot dezelfde groep. Dat betekent dat hun voorouders nimmer Aruba hebben verlaten, dat er altijd een populatie Indianen op het eiland heeft gewoond – Indianen van dezelfde stam of dezelfde familie.

Het DNA-onderzoek heeft voorts aangetoond dat maar liefst 85 procent van de autochtone Arubaanse bevolking een Indiaanse voorouder heeft. Het DNA van dertien van de zestien onderzochte personen toont een Indiaans kenmerk. Dit percentage lijkt strijdig met de bevindingen uit het bloedgroepenonderzoek, waar werd geconcludeerd dat autochtonen voor 42 procent Indiaanse genen hebben. Het verschil wordt verklaard middels de term 'asymmetrische voortplanting'. Het komt erop neer, dat Indiaanse mannen in de geschiedenis nauwelijks een rol hebben gespeeld in de creatie van nieuwe Arubaanse generaties. Nieuwe eilandbewoners waren veelal het resultaat van een vermenging tussen een Europese man een Indiaanse vrouw. Bij het verrichtte DNA-onderzoek zochten de wetenschappers naar een genetisch kenmerk dat voorkomt bij iedereen van Indiaanse origine, maar welk kenmerk enkel overgebracht kan worden door vrouwen. Daarentegen richtte men zich bij het bloedgroepenonderzoek op kenmerken die in de voortplanting worden overgedragen door zowel mannen als vrouwen. De genoemde Indiaanse bijdrage (85 procent in het DNA-onderzoek) wordt dus in het bloedgroepenonderzoek 'verdund' door de niet-indiaanse bijdragen.

ZIEKTEN

De significantie van de gedane onderzoeken is divers. De geschiedschrijving zou aangepast kunnen worden, dat is één. Voorts zou de medische wereld de dominante prevalentie van Indiaanse genen onder Arubanen kunnen gebruiken in de beargumentering van beleidsvoorbereidingen ter preventie en behandeling van bepaalde ziekten. Een aantal ziekten komt namelijk vrij frequent voor onder Indianen, zoals diabetes. Minder investeringen zouden gedaan hoeven te worden voor zeer sporadisch bij Arubanen voorkomende erfelijke ziekten van Afrikaanse oorsprong, zoals sikkelcelanemie en G6PD-tekort – ziekten die onder de Curaçaose bevolking juist wel veel voorkomen. Voor de archeologie is er de optie, om DNA-onderzoek te laten doen op resten van Indiaanse skeletten en de resultaten hiervan te vergelijken met DNA-onderzoek bij hedendaagse Arubanen.

Beide onderzoeken verdienen herhaling, vindt internist Oswald Wever. Het DNA-onderzoek had slechts betrekking op zestien personen, en het bloedgroepenonderzoek op aantallen variërend van 100 tot 800 personen. Om de gevonden resultaten in deze preliminaire studies hard te kunnen maken, zijn prospectieve studies met aselecte *samples* nodig, uitgevoerd met een groter aantal personen. Wanneer deze studies zullen plaatsvinden, is nog niet bekend.

Onderzoeken zoals hier beschreven werden al eerder uitgevoerd in andere Caribische landen. De resultaten bewijzen in stijgende mate het ongelijk van historische literatuur. De opvatting dat de Caribische bevolking overwegend een mix is van twee rassen, te weten het Europese en Afrikaanse, houdt geen stand.

Zo is gebleken dat Puertoricanen – van wie algemeen werd uitgegaan dat zij een mix waren van veel blank en weinig zwart bloed – 60 procent Indiaanse genen bezitten. En Dominicanen hebben zelfs een verrassende 20 procent Indiaanse herkomst in hun bloed.